

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség készen áll a visszaadással
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 19.

Tisza Kálmán visszavonulása.

Feltűnést keltő cikket közöl e czimen a M. E. L. most érkezett száma. Adjuk a cikket egész terjedelmében. E pillanatban nincs módunkban sem megerősíteni, sem megczáfolni. Legfeljebb azt tehetjük hozzá, a mit tegnap mi is kiemeltünk, hogy a vasárnapi Tisza-ünnepség, feltűnően szűk keretek között, szegényesen volt rendezve s a hivatalos Magyarország — a király és Széll sürgönyétől eltekintve — teljesen távol tartotta magát attól.

A M. E. L. cikke a következő:

Tisza Kálmán, a »generális«, a mint hívei még most is nevezik, már régebben kifejezést adott annak a szándékának, hogy visszavonul a politikai élettől és nem vállal többé mandátumot. Időközben hívei erről a szándékáról le akarták téríteni, a mi annyiban sikerült, hogy Tisza Kálmán jó ideje már nem említett semmit visszavonulásáról. Most azonban ujlag foglalkozik vele és pedig — mint a jelek mutatják — elég komolyan. Ez ujjabb elhatározás azonban ezuttal nem politikai okokban gyökerezik, hanem személyes okokra vezethető vissza. Az öreg generálist ugyanis nagyon bántotta az, hogy hetvenedik születésnapján a kormány feltűnő negligens módon viselkedett. Hivatalosan nem is képviseltette magát a jubileumon s általában is lanyhán fogta

föl a dolgot. Mindez azonban nem bántotta volna annyira Tisza Kálmánt, hanem a kormánypárt igen nagy része is éppen olyan hidegen és lanyhán fogta föl a dolgot, mint maga a kormány. Az már jobban és érzékenyebben érintette Tiszát, a ki elvégre is tizenöt esztendeig volt Magyarország miniszterelnöke s mint ilyen a szabadelvű pártnak vezére és feje. A negligencia még inkább bántotta Tisza Istvánt, a ki más eljárást és más magaviseletet várt apja iránt, a kinek a párt — meggyőződése szerint — egyébbel tartozik. Ez érlette meg Tisza Kálmánban a szándékot, hogy most csakugyan visszavonul a politikai élettől s nem vállal mandátumot. Hogy milyen variációkon megy majd át ez a szándék s vajjon tényleg a megvalósulás stádiumába lép-e, azt persze ebben a pillanatban nem tudjuk. De ha a konstellációk ugy maradnak, a mint most vannak és nem térítik el Tiszát ettől a szándéktól, akkor Tisza Kálmán ezuttal csakugyan visszavonul a politikai élettől.

E hirt megerősíti az *Information* című bécsi lap, melynek azt írják Budapestről, hogy Tisza Kálmán elégedetlen a születésnapján ünnepsége lefolyásával. Izoláltnak érzi magát, mert a Bánffy-sták, a kik őt okozták a »Tisza-lex« miatt Bánffy bukásáért, elfordultak tőle. Tisza Kálmán kijelentette barátai előtt, hogy a legközelebbi országgyűlésen nem vállal mandátumot. Tisza Kálmán, ha nem is lesz képviselő, teljesen még sem vonul vissza a politikától, mert mint ref. fő-

gondnok elfoglalja helyét a főrendiházban.

Radikális függetlenségi.

Kézdivásárhelyen, hol most új választás lesz, Szacsavay Sándor, a függetlenségi jelölt, minden községben kijelenti, hogy sem a Kossuth Ferencz, sem az Ugron Gábor vezérlete alatt álló függetlenségi pártot nem követi. Ő Kossuth Lajos elveit követi minden tekintetben, egy a közjogi, mint társadalmi irányban. Ő az első radikális függetlenségi képviselőjelölt.

A honvédek nyugdíjának felemelése.

Lakatos Miklós képviselő a következő helyreigazítás közlésére kérte föl a lapokat:

A lapok téves közlésével szemben kijelentem, hogy a honvédek nyugdíjának felemelése ügyében 1898-ban nem Fehérváry báró honvédelmi miniszterrel beszéltem, hanem Bánffy báró miniszterelnökkel, és Bánffy báró adta aztán kérésemre a már ismert választ, — hogy a honvédek nyugdíjának felemelése nem engedélyezhető.

A megyei törvényhatósági bizottság közgyűlése.

Nagyvárad, decz. 19.

Biharvármegye rendes évnegyedi közgyűlése ma délelőt vette kezdetét.

Jelen voltak a következők:

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vampyrasszony.

Irtá: Szabó Ilona,
 (Vége.)

Mintha bizony csak a székünk alatt rohbanhatna föl a bomba. Bennünk tán nincs is egy ilyen könnyen explodáló ördögösség, mit egy ironikus kacaj, máskor egy szó, vagy kitudja miféle indulat, egy pillanat alatt felrobbant? Ennek a lökése aztán még közvetlenebb, erősebb, mint a székünk alá helyezett bombáé.

Haty megállott az ajtóban és szimatolt: kit bántott meg ismét ez az asszony? Kerecsényi is gondolt egyet: utána ment. Akkorra a kis kolóniák is elcsendesültek. Viharszagot éreztek a levegőben... A kis Somorjay Elza meg Gáthy Elemér sápadtan, ijedten ültek helyükön. A fekete asszony pedig csak nevetett; csábító, lángoló szemei a szép kis poéta megütözést, rosszalást kifejező szemeibe kapcsolódtak. — Haty még mindig nem tudta megérteni; mit nevetett ez az asszony folytonosan? De Szerepy az egyetemi tanszékről álmodozó doktor, kinek bizarr szokása volt, ha a delikvenst erősen szemügyre akarta venni, lekapta czikkjét s kezei közt tartva: szigorú szemei itélkeztek a bűnös fölött. Anni asszony elfordította szemeit, a doktor meg sebesen kikapta kezéből a lapokat és szörnyen adva a

a haragosat, meg sem válogatva a szavakat, dörmögött:

— Ej, ej! nagyságos asszonyom! Ön mindig pózol — komédiáz. Minek kezd ki két gyerekkel egy nem mai gyerek? azzal visszaadva a lapokat a két ijedt kis galambnak s szeretettel, jóakarattal iparkodék megnyugtani őket.

— Fogja kis Elza, tegye el; — kezével simogatta a bársonyos arcocskát, mire a halványoságot bájos pir váltotta fel — te meg Elemér kerüld azt az asszonyt, még a szemese jól áll.

Anni asszony odament a fiuhoz, gondosan szemlélgette annak nemes vonású szép arcát.

— Haha! még most hajt a fűzfa — és újból felcsengett az a sértő nevetés. A fiuban felébredt a férfi. Szikrázott a szemese, amint felugrott és sértett büszkeséggel felelt:

— Asszonyom, ha ismeri a fűzfát és tudja, hogy hajlékony, jegyezze meg: nem Ön fogja az újjaira csavargatni. De jó lesz tudnia, hogy a fűzavessző csipős szokott lenni.

Az asszonyt égette a vére, mintha tüszurkálta volna testét. Forrt benne az indulat. Rettenetesen meg volt sértve, gögösen buzza fel vállait; de azért legjobban szerette volna vérszívó csókjaival lezárni a Gáthy Elemér finom, keskeny, sértő ajakát... Meg-meg-ránduló ajakkal nézte a kigyult arcú, izgatott fiut; hullámzó vére sebesen lüktette győzelmét: már ég, már ég. Az én lángom gyújtotta fel,

az én tüzem fogja megemészteni. — E győzelembeni hite lehűtötte sértődését, lecsendesítette szilajul hullámzó vérét; biztosságot adott neki. Már nyugodt fölényvel gyönyörködött a fiu vergődésében: mint a sziklák királyi lakója, a büszke sas élvezte áldozata remegő testének kínos vonaglását.

Hihetetlen gunyos hangon ereszté ki szép fogai közül:

— Ah ma chérie, még igen zöld! — azzal fenséges, utánozhatlan fordulattal már lovagjával: Pándy Laczi kapitánnyal volt karban és királyi büszkeséggel ment le a veranda lépcsőin.

A kis Gáthy gyerek előbb dühösen futni akart utána, de Elzácskája kérő szavaira bajuszkáját pödörgetve, mosolyogva s elég udvariatlanul, de költői szabadsággal szólt.

— Eh! bolonddal mit kezdjek?

Már akkorára körülvették őket valamennyien féltő szeretetünnel. Hogy is lehetett megbántani azt a két kedves gyermeket, kiket mi mindannyian becézgettünk és legjobban szeretettünk volna mindig Kugler-bonbonnal, édes nyálánkságokkal tartani. Persze a sok édesség megrothatja a gyomrot, de a szeretet édessége sohasem árt a szívnek. — Vittük magunkkal őket, oda a mi kis kolóniánkba, hol a nagyobbik Somorjay lány: Margit, Gáthy Sándor szolgabíró, Bende meg Pethő fővárosi írók, Szamossy Géza kolozsvári ügyvéd a Pándy Lenke vőlegénye, meg én ültünk együtt. Lenke odább ült, a két Tabajdy fiuval

Szunyogh Péter alispán elnöklete alatt: Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön t. főügyész, Baranyi András és Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Balásházy Iván és Beöthy Lajos aljegyzők, Jancsó Károly, Kiss József és Hegyesi Pál tb. aljegyzők, Alacs Károly, Balogh Lajos, Beöthy Ödön, Benitz István, Bujdosó Sándor, Beliczay Sándor, Beliczay Elek, Bónyi Adorján, Bérczy Imre, Bölöny Menyhért, Baranyi Gábor, Cziffra Gerő, Csumpe Tivadar, Csapó Dezső, Ertsey Kálmán, Ertsey Dezső, Fráter Kálmán, Fleischer Miksa, dr. Fássy Lajos, Gencz József, Géczy Lajos, Hegyesi Márton, Horváth Endre, Hranyiczky Károly, Jezerniczky Dénes, Jerzsák István, Jelinek Géza, Juricskay Ákos, Juricskay Dezső, Juricskay Zoltán, Kovács József, Kovács Béla, Kalotay Viktor, Lovász Sándor, Lichtmann Menyhért, Lakatos Sándor, Mütter Ferencz, id. Markovits Károly, Markovics Antal, dr. Márkus László, Nyisztor Alajos, Nagy Márton, Nagy Lajos, Ötvös Gyula, Örley Kálmán, Rednik Gábor, Reinle Cyula, Rézmán Márton, dr. Szántó Jakab, Scholz Gábor, Szunyogh Lóránd, Schwartz Márton, Schwarcz Ferencz, Schwarcz Jakab, Szigethy Elek, Telegdi József, Teleszky János, Tokay Elek, Veitersütz János, id. Varga Károly, Weigl Róbert, Varró Domokos, Vidovich György, Weiszlovits Gyula, stb., stb.

Szunyogh Péter alispán a közgyűlést megnyitván, bejelenti, hogy a főispán akadályozva lévén, az elnöki teendőket ő látja el.

Az alispán időségi jelentése, amelyben megemlékezés történik Beöthy Algernon, Ertsey Géza és Lázár Zoltán elhunytáról, tudomásul vétetett, — s tudomásul vette a közgyűlés az alispán azon intézkedését, miként Tisza Kálmán 70-ik születés napjára az alispán mint egy 20 tagból álló küldöttséggel a vármegye jókívánatait tolmácsolja, s elhatározatott, hogy Tisza Kálmán érdemei a vármegye jegyzőkönyvében megörökíttessenek s erről jegyzőkönyvi kivonaton értesíttessék.

Az igazoló és állandó bíráló választmányoknak a legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1901. évi névjegyzékének egybeállításáról, valamint a legtöbb megtartott bizottsági tagválasztások igazolásáról szóló jelentései tudomásul vétettek.

A számonkérőszék jelentése tudomásul vétetett s az alispán az árvászeknél szükséges kiegészítő munkaerőnek továbbra is alkalmazására megbízott.

A Száraz Zsigmondné féle egy alapítvány Fráter Ernő, Morvay Zsigmond és Bulyovszky Sándor pályázók közül közfelkiáltással: Morvay Zsigmondnak adományoztatott.

A közigazgatási bizottságnál megüresedett helyekre: Szabó József, gr. Tisza Kálmán,

Örley Kálmán, Lovassy Ferencz és Zigre Miklós választattak meg.

Az igazoló választmány tagjai: Markovits Antal, id. Gálbory Sámuel, Hranyiczky Károly, Szunyogh Lóránd és Középpessy Kálmán lettek megválasztva.

Árvászeki kültagokul: Bereczky Géza, Papp Imre, Hoffmann Henrik és Román József választattak meg.

A közpénzek — névszerinti szavazással — a jövő évre is ugyanazon 3 pénzintézetben határozattal elhelyeztetni, a melyekben eddig is elhelyezve voltak.

A levéltárnoki állásra vonatkozó miniszteri leirat alapján a főispán ezen állás betöltésére felkérte.

Az erdőőrök fizetésének a vármegye házi pénztára utján való kifizetése körül szem előtt tartandó irányelvek megállapítottak.

A tordai járás székhelyének áthelyezése kérdésében: Szunyogh Péter alispán elnöklete alatt Hegyesi Márton, Csapó Dezső, dr. Wallner Ödön, Szatmáry Király Andor és dr. Pálffy István tagokból álló bizottság küldetett ki.

A honvédelmi miniszternek, a m. kir. honvédségi Ludovica Akadémiánál, a főrealiskolánál és hadapródiskolánál lévő alapítványi helyek betöltésére vonatkozó leiratai tudomásul vétettek.

A m. kir. honvéd hadapródiskolánál időközben megüresedett egyik alapítványi hely Torma Istvánnak adományoztatott.

Az 1901. évben esetleg működő loavató bizottságok elnökeiül: id. Markovits Károly, id. Gálbory Sámuel, Örley Kálmán, id. Nadányi Miklós, Draveczky Béla, Markovits Antal, ifj. Nadányi Miklós, Zilinszky Béla és Beöthy Attila választattak meg.

Az utbiztosokra vonatkozó szabályrendelet átdolgozva a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztetett.

A b.-diószegi szőlőtelepről, a kórházi szabályrendelet módosításáról, s több kisebb javaslatról szóló előterjesztés érdemleges tárgyalása a jövő közgyűlésre tüzetett ki.

Szabolcsvármegyének a tisztviselők fizetésére, Háromszék vármegyének a nemzetiségi egyenjogúságra vonatkozó átiratai — tudomásul vétettek.

A telefon hálózat létesítésére felvett 160 ezer koronára vonatkozó kötelezvény elfogadott.

A nagyvárad i. szert. püspökségnek Nagy-Maros község kataszteri költsége ügyében beadott felebezése elutasított.

Kemény Salamon vállalkozó 6000 korona óvadékának visszaadását kérő folyamódványa elutasított.

Szent-Jobb községben egy gyógyszerár felállítására véleményeztetett.

Az élesdi mértékhiitelesítővel megkötött szerződés elfogadott.

A vármegyei kórház, valamint a Belényesben tervezett kórház céljaira megvett ingatlanokra vonatkozó adásvevési szerződések elfogadottak.

Belényes községnek a vásár-vám és helypénz bérlete ügyében hozott határozata visszaadott.

A Sternthal Pinkász nevét viselő nagyszalontai óvoda 1900. évi számadása jóváhagyott.

Az érmihályfalva-ottományi vicinális ut érdekeltisége által felvett 30.000 korona kölcsönre vonatkozó kötelezvény — jóváhagyott.

A margitta-dizséri vicinális közutnak ezen jellege megszüntetett.

A pocsaj-nagyléta-bagaméri ut vicinális közöttá minősített.

Ugocsa, Szolnok-Doboka, Hunyad, Torda-Aranyos, Szatmár és Heves vármegyékben elemi csapásokkal súlytott lakosság segélyezése céljából a könyöradományok gyűjtése elrendelt.

A biharvármegyei és nagyvárad i. régészeti és történelmi egyesület részére 400 korona, a nagyvárad i. női pariskola segélyezésére 200 korona, Vörösmarty-szobrára 100 korona, a Vörösmarty székesfehérvári szobrára helyezendő érc koszorúra 25 korona, a Szigligeti-Társaság részére 60 korona szavaztatott meg.

A váci és kaposvári siketnéma iskolák segély iránti kérvényei — tudomásul vétettek.

A közgyűlést holnap folytatják.

Az amnesztia Franciaországban.

Páris, decz. 19.

A kamara a vitának csütörtökig való elnapolásáról szóló indítványt 114 szavazattal 123 ellenében elvetette.

Bernerd az amnesztianak a Panama-pörben elítélt személyekre való kiterjesztését követelte és erre vonatkozólag indítványt nyújtott be, a melyet a kamara kézfölemeléssel elvetett. Bernard erre névszerint való szavazást kért indítványa fölött.

A kamara névszerint való szavazás utján is elvetette az indítványt 537 szavazattal 3 ellenében. (Kiáltások: Elnapolni!)

évdött egy jó barátja Harmaty Helén rovasára, aki elvált asszony volt s kinek ez idő szerint Tabajdy Gyurka udvarolt. Lesz is belőle valami, mert Helén bájos, szép asszony. És jó is, ami a nőnél a legkiválóbb lelki tulajdonság. Az öreg Tabajdy Somorjay Margitot szerette volna inkább Gyurkának; de hát utoljára is az igaz szerelem győzedelmeskedik s az öregnek bele kell nyugodnia.

A mi kis körünkben aztán megnyugodott az a két megrebbent, pihegő szívű kis galamb. Szó se esett tovább Anni asszonyról, ki valahol a völgyben, a hegyről lesiető kis csobogó csermely körül taktikázott a kapitánnyal.

Ahogy úgy el-elévdöttünk, diskurálgattunk kedves körünkben, mindjobban leszállt a bágyadt alkonyat. Majd a zöldelő hegyrom mögül felbukott ezüstös fényével a teli hold. Az alkony szelid homályát egyszerre csodás ragyogás váltotta fel. Ezüstös fénysugarak enyegőn játszottak a tárgyak libegő, tánczó árnyékával. Két hosszan elnyúlt fantasztikus árnyalak, sokszor egygyé forrva, majd egymástól távolodva, közeledett a fehér kocsi-uton. Mikor kiértek a sötét falombok alól, láttuk, hogy Anni asszony meg Pándy Laczi.

Eppen ekkor ugrott fel a lépcsőkön Somorjay Pista. Rögtön körülfogtuk a világ legjókédvőbb Pistáját. Egész délután az esti kirándulás előkészületeivel volt elfoglalva, alig vártuk már, hogy hamisítatlan jókedvével meg-aranyozott szellemes érzetét hallhassuk, de szóhoz sem hagyott jutni egyikünket se, hanem

karoncsipve Harmaty Helént indult vele a kocsihoz. Mi többiek párosával valóságos disszellelve levonulást rendeztünk utánuk a lépcsőkön.

A hosszú kocsisort a Haty négyesfogata nyitotta meg. Az a híres szép fogat, melynek habfehér lovait ismerte a vármegyében még a legkisebb utcagyerek is. Haty nem ismert más közlekedési eszközt, ha arról volt szó, hogy a vármegyét bejárja, vagy mikor directe a székvárosba kellett mennie. Sok bámuló és irigy sóhajts szállt a büszkén robogó, fényes hintó nyomába.

Felséges látványt nyújthatott a fehéren fénylő éjszakában véget nem érő kocsisor. Mintha a mesék tündérkirálynőjét rabolta volna el a gyémántlovag s a fehér, ragyogó éjszaka finom ezüstleple alatt, hófehér paripákra repülve vitte volna temérdek kíséretével gyémántpalotájába.

Mesés éjszaka volt. Vagy tán a mesében sincs ilyen? Bizonyos, hogy az ember életében csak egyszer élhet át ilyen tündéri éjszakát. Hasonló lehet több, de olyan nem lehet? . . .

A vampyrasszony vére ott is csak éhes volt. E csodás szép éjszakában talán még éheesebb, mint egyébkor. De hát azért csakis az a rejtelmes holdsugaras éjszaka okolható . . . A táncz hevétől kipirultan oda futott a selymes zöld gyepen heverésző kis poetához. Magas, telt alakja kéjesen nyult ki, amint kapaszkodott, hogy egy lombos ágról a kis leveles

galyacskát letéphesse. Ezzel megbizsergette a fiu ajkait, azután letelepedett mellé a gyepre. Egyideig csak nézte éhes, vágyó tekintettel az ifju szív szerelni mámorától, a felvillanyozó magyarmuzsikától csillogó, ragyogó szemeket. Olyan epedő sóvárgással, hogyha legkedvesebb falatunkra, mit jóízűen élvezünk, esik ilyen tekintet: okvetlen odaadjuk azt szájuunktól, ha mindjárt utolsó is. Ő nem várja míg kap, tudja ugy sem adnak neki. A becsületes éhes, ha nagyon megóhajtott valamit, de szép szerével nem juthat hozzá, próbálja éhségét egyébbel csillapítani, vagy éhezik; de a másfajta éhes, ilyen esetben lop. Mert hát kényelmesebb lopni és így jóllakni, mint az éhség kellemetlen érzetét elszennedni.

Anni asszony is ilyen forma elveket tartott raktáron. A kit Gáthy gyerek csak arra eszmélt, mikor a puha, asszonyikar ölelte s egy üde szép ajak forró csókja égette. Ez a hirtelen jött meglepetés, ez a soha nem élvezett édesség pillanatnyi eszméletét is elvette. Kábult lett és tehetetlen.

— Jöjj velem kis fiam innen messze, messze, — bugott, rimázkodott az asszony.

A kis poeta meg mintha valami ismeretlen álomvilágból tért volna vissza. Ébredező eszméletének távlatában még csak sejtés egy másik, egy régi világnak létezése. Hirtelen észlősen kapott fejéhez, végig simitva reszkető kezével gyöngyöző homlokát, sietve, sugva nyögi:

— Nem, nem! Most nem sehova.

A baloldal erre az ülésnek negyed órára való felfüggesztését követeli. Azt az indítványt, hogy rendkívüli ülést tartsanak, 148 szavazattal 33 ellenében elvetik. Az ülést erre formaszereleg felfüggesztik, de újra megnyitják.

A szünet után az ellenzék folytatta az obstrukciót és több névszerint való szavazást követelt. Végül névszerint való szavazás útján 149 szavazattal 33 ellenében elfogadták azt az indítványt, hogy 11 óra 25 perczkor új (harmadik) ülést tartsanak, mire az ülést 11 óra 20 perczkor berekesztették.

A harmadik ülésen a kamara elfogadta az amnesztia-javaslat II. cikkének első szakaszát.

Jourde indítványt nyújt be, a mely szerint olyan kongreganista egyesületek, a melyek nem vetik alá magukat a törvényeknek, ne részesüljenek az amnesztiaiban.

Berry azt kívánja, hogy ezt az indítványt a bizottsághoz utasítsák és erre nézve névszerint való szavazást indítványoz.

A névszerint való szavazás a kamara határozatképtelensége miatt eredménytelen maradt, a miért is a szavazás ismétlését az öt perc múlva tartandó legközelebbi ülésre tűzték ki. Az ülést éjjel 12 óra 15 perczkor berekesztették.

A 12 óra 20 perczkor megnyitott negyedik ülésen 148 szavazattal 79 ellenében elvetették azt az indítványt, hogy Jourde indítványa a bizottsághoz utasítsák. A kamara azután elfogadta Jourde indítványát azzal a módosítással, hogy csak nem autorizált kongreganista egyesületek legyenek kivéve az amnesztia alól. Azután a többi cikket is megszavazták némí módosítással. Az egész törvényjavaslat fölött kétszer szavaztak névszerint, de a határozatképtelensége miatt mindkét esetben eredménytelenül. Erre elhatározták, hogy a néhány perc múlva tartandó ötödik ülésen újra fognak szavazni a törvényjavaslat fölött.

Az ötödik ülésen a kamara 156 szavazattal kettő ellenében elfogadta az egész amnesztia-törvényt, a mely a Dreyfus-ügygel összefüggő cselekményeken kívül egyesületi gyűléseken elkövetett súlyos bűncselekményekre, ugyisint az 1897-iki és 1898-iki algiri kihágásokra is kiterjed.

Az ülést 2 óra 10 perczkor zárták be.

Páris, decz. 19. A kamara tegnapi ülésének folytonos félbeszakítására a nacionalisták obstrukciója adott okot. A nacionalisták azzal akarták elnyújtani az amnesztia-törvény fölött való szavazást, hogy folyton a javaslatnak az állami törvényszék által elítéltekre kiterjesztését követelték. (M. I. T.)

Sorsjáték a V. H. O. Sz. javára.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz. 19.

A Vidéki Hirlapírók Szövetségének nagy küldöttsége tisztelgett ma *Szell* Kálmán miniszterelnöknél, *Lukács* László pénzügyminiszternél és *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszternél, hogy kikérjék az engedélyt, illetőleg a kormány támogatását ama nagyszabású országos tárgysorsjátékhoz, melyet a szövetség nyugdíjalapja javára terveznek.

Dr. *Endrey* Gyula orsz. képviselő mutatta be a küldöttséget a kormány tagjainak, kik előtt a küldöttség vezetője és szónoka, *Kulinyi* Zsigmond szövetségi elnök szegedi szerkesztő tolmácsolta a vidéki hirlapírók kérését. A küldöttség tagjai voltak: *Szavay* Gyula (Győr) és *Barát* Ármán (Temesvár) alelnökök, *Palócz* László titkár, *Brájer* Lajos dr. (Nagybecskerek) *Hegyi* Jenő (Fiume) *Konczy* Ákos (Debreczen), *Kaffehr* Béla (Szombathely), *Rábel* László (Sopron) igazgatósági tagok.

Kulinyi Zsigmond elnök kifejtette, mennyire rászolgáltak a vidéki hirlapírók is arra, hogy a kormány részéről támogatásban részesüljenek. Roszul fizetett munkájukkal nagy szolgálatot tesznek hatáskörükből minden közhasznú törekvésnek, méltányos tehát, hogy rokantságuk esetére a végső nyomortól megóva maradjanak és haláluk esetén özvegyeik és árváik némí támogatást nyerjenek. De a segély- és nyugdíjalap révén a szövetség azt reméli, hogy a vidéki hirlapírás igazi és hivatásos elemeinek erkölcsi érdekei, a vidéki hirlapírói kar tisztessége is sokat fog nyerni.

Lukács László pénzügyminiszter a legmelegebb elismerés hangján méltatta a vidéki sajtó működését és megígérte, hogy a tervezet áttanulmányozása után a sorsjátéknak nem fog akadályt gördíteni az útjába.

Szell Kálmán miniszterelnök és *Hegedűs* Sándor keresk. miniszter ugyancsak legszívesebben fogadták a küldöttséget, melynek tagjait egyenként bemutatatták maguknak és mind-egyikkel kézszorítást váltottak.

A küldöttség eljárt a nap folyamán *Falk* Miksánál, mint a hirlapírói nyugdíjintézet elnökénél, továbbá *Rákosi* Jenőnél mint az »Ott-hon« és *Véssé* József orsz. képviselőnél, mint a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnökénél, kérvén a fővárosi sajtó támogatását.

A magyarországi káptalanok megalakulása.

— *Békefi* Remig felolvasása. —

Érdekes felolvasást tartott tegnap Budapesten a Sz. István társulat tudományos és irodalmi osztályának ülésén dr. *Békefi* Remig egyetemi tanár, a M. Tud. Akadémia és a Sz. István társulat tud. és irod. osztályának tagja.

A nagy figyelemmel hallgatott felolvasás rövid kivonata a következő:

A magyarországi kereszténység kilenczszázados évfordulóján fölveti a kérdést, miként jöttek létre a magyarországi káptalanok? Fejtegetése szerint a káptalanok Európaszerte Chrodegang regulája szerint szervezkedtek. Ennek a forrása meg szent Benedek regulája, amely ennél fogva nemcsak a szerzetes, hanem a világi papság jórészenek is törvénykönyve lett. Nálunk is már szent István idejében virágoznak a szerzetes életmódot követő kanonokok kolostorai. Szent Gellért kanonokjai egy bázban élnek, együtt éneklék, a zsolozsmát s a püspök őket testvéreknek hívja, mint a szerzeteseknél az apát a rendtagokat. A káptalan eleinte konventnek nevezik. Szent László korában a kanonokoknak kolostorukban és a királyi Kuriában latinul kell beszélniök. A káptalan viszonya a püspökhöz, mint a szerzetes konventeké az apátéhoz. Nincs akkor még külön birtok a püspöknek és káptalannak, hanem a birtok a püspökségé, az egyházá. Szent István nem alapított a püspökségek mellett még külön káptalanokat is; hanem megalapította a püspökséget s ezt látta el birtokkal. A püspök ezután a székhelyén élő papsgót Chrodegang regulája szerint szervezte. Így jöttek létre a székeskáptalanok közös életmóddal, ellátásukat a püspökségtől nyervén. Sőt királyaink nem püspöki egyhá-

A lázas asszony nem engedve áldozatát kisiklani. Lágyan czirógatta arcát s rimánkodva csalta a fiut az örvénybe.

— Hát jó, most feltűnnék. Ettől félsz te kis galamb. Tudod mit kedves kis fűzfapoétám, légy nekem jó kis fiam. Holnapután megyek be Fogarasra a főbíró hintóján, csak magam. De te édes gyermek be fogsz engem kísélni. — Csak akkor leszel te nagy költő, ha az én szerelmem lángjában égsz. Halhatatlan dolgokat fogsz írni.

Sietve, gyorsan, sugva hagyták el a szavak ajkait. Szemében a győzelem lángja lobogott. A kábult gyerek mindent ráhagyott volna az asszonyra, de az a »fűzfapoéta« szó nagyon élesen belecsengett a fülébe. E szóra egyszerre, mintha ott termett volna a régi világában s a szerelmes szavak, csókok között bizarr ötlet fogamzott meg agyában. Biztatón nógatta az asszonyt távozásra s egyenesen hozzám futott. Mig a kis epizódot elmondta: arcát sötét pirborította, közben pedig keskeny ajkát minduntalan, szinte elkecserevedve rágicsálta. Tekintetével szégyenlősen vizsgálta a földet, én meg jóakarattal hallgattam. Mikor a tervét közölte velem, már nem restelkedett. Akkor már egészen férfi volt. Bár helybenhagyásomat kérte, nyugodt, büszke, csaknem daczos tekintete meggyőzőtt, hogyha megteszem is ellenvetésemet: szándékát csak végrehajtja. Már nem volt gyermek, kinek engedékenységre aspirálhattunk volna. Már férfi volt: az asszonyi csók, és ölelés fölébresztette benne a szunnyadó férfit. És

e fölébredt férfinak bosszu kell; de nem önmagáért, hanem egy bájos, szőkefürtű kisleányért. A megbántott nem ő, hanem az a kis leány.

Pokoli terve határtalan jókedvet öntött belé; de Elzácskáját nem engedte oldala mellől. Most már valahogy úgy félt Anni asszony e lányka szelid tekintetétől.

... És véget ért a fényes, ragyogó éjszaka, hogy sohse jöjjön el mégegyszer alkonyata, Lassankint visszavonták az égiek szép ezüstös fátyolát az éjnek és a hajnal biborpalástját boriták az égboltozatra. A nap első arany sugarának tanácsára harmatgyöngyökkel behintett selyempázsitos szőnyegen, mi vadvirágokkal vala himezve, indult vissza a hosszú kocsisor, utána csipkés aranyzóvet hosszan lebegett. Mesés éjszakának mesés hajnala. — Mikor kiértünk nagy meseországból s a maga szép valóságában állott előttünk a Somorjay kuria, és lábunk alatt tapostuk a kert homokos talaját: éreztük azt, amit meseországban nem ismernek: az álomságot... Ahogy leszedelőködtünk a kocsiról, odasomfordál hozzám a kis Gáthy és a fülemben sugja:

— Megyek Fogarasra a távirdahivatalba. — Mire az utolsó szót kimondta, már felugrott lovára s künn vágatott valahol az utca végén.

Anni asszony egész természetesenek találta, hogy: szégyenkezik a gyerek előkerülni...

A másnapot nem csak Anni asszony de én is kíváncsian vártam. A kis Gáthy olyan biztos fölénynevel viselkedett, mint akinek előre

be van jelente a miniszterelnöki piros bársonyszék.

Nagy meglepetést okozott mindenkinek a Brűneck bécsi bankár váratlan megérkezése. — A női vendégszobák az épület jobbszárnyán voltak, a férfiaké balszárnyon a kapu felől. Mint macska az egérre, úgy lesett a kis Gáthy Brűneckre. Amint begördült kocsija a kapu alá, rögtön megfogta s mint féltett kincset dugdosta, rejtegette a kompánisták között, kik nagy heurékával fogadták az öreget.

Anni asszony már benn ült a hintóban; idegesen tekintgetett széjjel. A négy fehér papira nyugtalanul toporzékolt a lépcsők előtt. Leküldtem Szerepyt foglalja el egy kicsit az asszonyt. Kiszámított hunczutériával a kocsibaloldalára ment s raffinirt hódolattal áradozott a szép asszony előtt. Kényelmesen elnyulva, arczczal a doktorhoz fordulva, élénk kedvességgel fogadta a hódolatot; eszébe sem jutott tekinteni a verandára, hol a szines csoportozatban észrevette volna tán az urát.

A kis Gáthy ravaszul rászédte Brűnecket: legyen meglepetés a feleségének. Ne mutatkozzék előbb: majd a kocsiba ugorják mellé és kíséje be Fogarasra. A szerelmes öreg férj még örvendett is.

Karonfogva Brűnecket levitte a kocsihoz. Nagy komplimét csapva az asszony előtt, a legártatlanabb arczczal szólt:

— Nagyságos asszonyom, kedves férje óhajtaná bekísérni Fogarasra, — azzal mélyen meghajtá magát s intett a kocsisnak.

zakat is megadómányoztak nagyobb birtokkal. Itt azután nagyobb számú papságot lehetett tartani s létrejött a társaskáptalan vagy a prépostság, mint Székesfehérvárott, Pozsonyban, Aradon és Ó Budán. A káptalanok csak később alakulnak a püspöktől külön testületté; a birtokot a püspöktől kapják. Ekkor a káptalanok szegények; Esztergomban még vacsorára valójuk sincs. Szegénységüknek több oka van: A püspöktől kevés birtokot kapnak: a IV. lateráni zsinat megtiltotta, hogy az egyes kápolnák jövedelmét a kanonokok prebendáihoz csatolják; egyes hatalmasok nem egyszer lefoglalják a káptalan birtokát és jövedelmét. A püspök a XII. század végén még a kanonokokkal együtt zsolozsmáz. Osztalékot csak olyan kanonokok kap, aki helyben lakik és a zsolozsmázásra a templomban megjelenik. A dömösi prépostság tagjai 1138-ban még kolostorban laknak, egy hálószobában alusznak s együtt étkeznek. A XIII. század első tizedeiben a káptalanokat már nem találjuk közös életmódban; sőt a székesfehérvári kanonokoknak ekkor már a birtokaik is külön vannak. Császmán a káptalan már alapításakor (1232) nem közös asztalnál étkezik. Szent Gellért kanonokjai talárban jártak. A kóruson karinget, kinn meg nagy kerek gallért öltöttek még magukra. Lábbelijök a saru. A káptalanok szegénysége okozta, hogy a kanonokok létszámát megszábták. Így Székesfehérvárott 1234 óta negyven kanonok lehetett, akik között tizenhét miséspap. A káptalanok szegény során a királyok, püspökök és világiak adományokkal segítettek: új káptalanok alapításánál meg vigyáznak rá, hogy helyzetüket anyagi és jogi tekintetben is biztosítsák. Esperesekkel (archidiaconus) — akiket ma főesperes neven ismerünk — már Szent Gellért korában találkoztunk. Ezek sokáig kinn laktak a falun s itt lelkészkedtek. A házassági kérdések elbírálása az ő joguk; miért is az egyházjogban jártasnak kellett lenniök. Prépost, éneklőkanonok, grammalikus (tanár), őrkanonok, dékán udvarbíró hivatalokról XII. századi okleveleink beszélnek. Van a kanonokok között ispán (comes) is, meg kiskorú gyermek is. A káptalanok kiváló közjogi szerepe a hiteleshelyi működés volt. Az egyszerű kanonokok a káptalan hivatalos kiadványát nem igen szokták aláírni, hanem csak a prépost, az olvasókanonok, éneklőkanonok, őrkanonok és a dékán. A kanonokokat a püspök szemelte ki. A kanonokok segítségére voltak a prebendások és a karbeli papok. Ezen utóbbiak közül kerültek ki az oltár- és kápolnaigazgatók.

Brüneck eközben már a felesége kezét csokolgatta. Szerepy meg diszkrétan hátravonult s kezei közt tartott czikkerével szemlélte a jelenetet. Az asszony a meglepetéstől tágranyított szemekkel bámult, azután hirtelen észbekapva egy rettenetesen gyűlöletes tekintetet vetett a kis Gáthyra s inkább sziszegte, mint mondta: — A kölyök.

Mikor a kocsi kigördült a kapun, Szerepy derékon kapva a zseniális gyereket végighop-szolta vele a park homokos utait. A lépcső alján karonfogva, szörnyű büszkeséggel vezette elibénk és mély hajlongások közt mutatá be: a jelen legzseniálisabb és a jövő legnagyobb és halhatatlan költőjét.

És Isten tudja! Az a négy fehér ló mintha elrejtett volna minden nyugtalanságot lelkeinkből. Erre a sikertült kis tréfára, ami Anni asszonynak tanulságul szolgálhatott, olyan édesen megkönnyebbültünk. Most már nem kellett a vampyról féltünk mindig a legkedvesebbet: sohse tudhatunk melyik perczben esik áldozatának a kiszívja véréit. Még Pándy Laczi sem haragudott, pedig ő sokat nélkülözött.

Ahogy a kis hőst ünnepeztük odaszól Somorjay Pista hozzám:

— Aztán megírja azt a vampirasszonyt, különben lepingálok — egy cigányt.

Ez ugyan hathatós fenyegetés volt, amint látszik is. De hogynem hiszen az ő kezében az ecset csak torzképek produkciójára képes. Szegény modell!

Mentsen Isten tőle! . . .

Milliók alapítvány.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz. 19.

Talán nem sokan tudnak arról az alapítványról, melyet néhány évvel ezelőtt egy fenkölt gondolkozású főrangú hölgy egész csöndben tett, a ki azóta még tetemesen ki is bővítette. *San Marco* herceg özvegyéről, szül. nagyszentmiklósi *Nákó* Miléniáról van szó, a kit alant felsorolandó alapításai korunk legnemesebb alakjai közzé emelik, mert valláserkölcsi úgy mint emberbaráti önzetlen érdemei egyaránt bámulatra ragadni alkalmasak.

Midőn a fővárosi jótékonyügyi bizottság a millenáris nagy alapítványnak hovatartását tárgyalta, fölkérte egyik tagját, dr. *Verédy* Károly kir. tanácsos-tanfőügyelőt, hogy a hercegnő által alapított és főtartott »Jó pásztor« és »Irgalom Háza« czimű intézményekről tegyen jelentést személyesen szerzett tapasztalatai alapján dr. *Verédy* ennek a megbízásnak megfelelőjén, a tanácsnak föltette érdekes, kimerítő jelentést tett, melyből a következő főbb adatokat közöljük:

A »Jó pásztor«-hoz czimzett nevelő-ház az erkölcsileg züllésnek indult, vagy a züllés veszélyének kitett s a tanköteles kort meghaladt nőknek menedéket szolgál, hogy »vallás« erkölcsileg megjavulva a társadalomnak ismét hasznos és munkálkodó tagjai lehessenek. Erre a czélra a hercegnő Ó-Budán öt holdnyi területet vásárolt, 1892-ben fölépítette a »Jó pásztor« házat és gondoskodott arról, hogy ott 100—120 leány ingyenes ellátás mellett elhelyezhető legyen. Három évvel később azoknak a megjavult nőknek számára, kik többé a világ zajába visszatérni nem akarnak, fölépítette a »Magdolnák házat«, a hol életük fogytáig munkával foglalkozhatnak. Az intézeti lelkész számára a hercegnő 1897-ben külön lakást emeltetett, 1899-ben megkezdte az »Irgalom háza« építését, mely gyógyíthatatlan betegek fölvtelére szolgál és végre az idén a »Jó pásztor« mellé templomot épített az intézet lakói számára.

A milyen megható a hercegnő anyagi gondoskodása, mert az említett építkezésekre 820.000 koronát fordított eddigelé, mihez még nagyon tekintélyes főtartási és alapítási összegek hozzá számítandók, ép oly figyelmet érdemel az intézet belső élete. A telepen 17 apácz vezet a szellemi és anyagi ügyeket; munkára naponként 9—10 óra, pihenésre 8 óra jut minden növendéknek, kik a különféle kézi vagy házi munkákkal foglalkoznak. A munkatermek modern berendezése és példás tisztasága dicséretet érdemel; a közérdeklődés azonban még gyöngye, pedig — ugymond a jelentés — csak megrendelést várnak és kérnek az intézők.

Az Irgalom Háza 100 beteg számára szolgál, kik ott élethossziglan megmaradhataak, ha gyógyíthatatlanok és nincs, a hol gondozásban és ápolásban részesüljenek. Két olyan intézménye van a fővárosnak a Jó pásztorban és az Irgalom Házában, melyet a diszkrét jótévednek köszönhet és mely mindkettő az emberi könyörület szolgálatában áll; az egyik az erkölcsi, a másik a testi betegek érdekében gyakorolja az irgalmasság cselekedeteit. A mi a jelentés szerint még hátra van, az az elősegítése annak, hogy a Jó pásztorban a tanköteles koron alul lévő, züllésnek kitett leányokat lehessen elhelyezni és érzelemről sugallt meleg szavakban kéri dr. *Verédy* a tanácsot: gondoskodjék annak módjáról, mely ezt mielőbb lehetővé tenné, valamint arról, hogy az Irgalom Háza működését mielőbb megkezdhesse.

UJDONSAGOK.

Az árvák karácsonyfája.

A szeretet magasztos ünnepe, a szent Karácsony örömet, boldogságot hoz a szívekbe s ez örömet igyekszünk másokkal is megosztani.

Ezért ősi szokás e szent nap előestéjén ajándékokat osztogatni szereteteinknek.

A családoknál kigyulnak a karácsonyfa apró gyertyácskái s rávetik fényüket az aprók és nagyok egyaránt örömben uszó arczára. Teljes az öröm, teljes a boldogság,

De ki gondol az árvákra, akiknek nincs karácsonyfájuk, akiktől a sors megtagadta az örömet.

Az üdvözítő kis Jézus, kinek születésén örül a keresztény világ, szeretete ültetett a szívekbe, akik megosztják az örömet az árvákkal.

A nagyvárosi városi árvaházban is lesz karácsonyfa a kis árvák részére s ennek felállításához dr. *Bulyovszky* József polgármester a következő felhívást intézi a jószívű emberbarátokhoz:

Kérelem a város közönségéhez!

A szeretet ünnepének közeledtével bizalommal fordulok a város emberszerető közönségéhez. Nagyvárad város méltón önmagához s a humanizmusnak áldozva felépítette árvaházát, melyben ma már 30 gyermek nyer ellátást. Ezek az árvák a polgárság jóvoltából egész évben kellő gondozásban részesülnek, csak a szeretet ünnepén, amidőn mindenki örvend, fog hiányozni nekik a családi otthon melege, a karácsonyfa.

Ha az árvaház-alap szűkös kimértsége nem is engedi meg, a karácsonyfát az árvaházban felállítottam. Bizom abban, hogy jótékony emberek természetben (gyümölcs, játékszer, cukorka, könyv) hozzájárulnak azon törekvésemhez, hogy legyen a város árváinak is Karácsonya. Fel is kérem a jó szíveket s gyermekbarátokat, hogy adományaikat az árvaház karácsonyfájára az árvaházba küldjék be.

Nagyvárad, 1900. december hó 19-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

* Személyi hír. Báró *Splényi* Ödön budapesti rendőrtanácsos Nagyváradon időzik.

* *Zalka* püspök nyolczvanadik születésnapja. *Zalka* János győri püspök december 17-én ülte meg 80-ik születésnapját, mely alkalomból a győri székeskáptalan és az egyházmegye papsága tisztelgett nála. A tisztelgők nevében *Mohl* Antal apát, olvasókanonok és belvárosi plebános üdvözölte az ősz egyházfőt s áldását kérte a papságra. Megható volt, mikor a beteg püspök karosszékében ülve fel-emelte két kezét s némán áldotta még papjait, a kiknek hosszú püspöksége alatt mindig igazi atyja volt.

* A Biharmegyei Gazd. Egyesület és Tisza Kálmán. A »Biharmegyei Gazdasági Egyesület«-nek korábban *Tisza* Kálmán volt az elnöke, de elfoglaltsága miatt erről a tisztről lemondott. Ekkor az egyesület diszelnökévé választották. A *Tisza* Kálmán 70. születés napja alkalmából módot keresett az egyesület, hogy diszelnökének kifejezze üdvözlését. Tegnap délután ülésre hívta össze az elnök a választmányt e tárgyban. *Szabó* József elnöklete alatt *Vidovich* György, *Telegdi* József, *Markovits* Károly, dr. *Márkus* László, *Kaczvinsky* Andor, *Cziffra* Gerő, *Markovits* Andor, *Csapó* Dezső, *Schwarcz* Ferencz, *Wertheimstein* Alfréd és *Weingärtner* Andor titkár voltak je-

len. Elnök megemlékezett a Tisza Kálmán 70. születésnapja alkalmából a fővárosban lefolyt ünnepekről, amikor az egylet diszelnökét üdvözltek küldöttségek, miniszterek s ami legjobban emeli a fényt az egész ünnepeletetésnek, az a király 6 Felsege üdvözlő sürgönye az 6 kedves Tiszájához, v. b. t. t.-hoz. A megnyilatkozott tisztelet, hála, elismerés és ragaszkodás minket is illet, mert *Tisza* Kálmán nemcsak az országé, de különösen megyénk és városunké. Hiszi, hogy mindannyiuk sziveháját teljesíti, midőn tiszteletük és ragaszkodásukból kifolyólag indítványozza, hogy mondja ki a választmány, miszerint *Tisza* Kálmánt, az egyesület diszelnökét, 70. születése napja alkalmából feliratban üdvözlje. Az indítványt elfogadták, *Vidovich* György azon pótlásával, hogy a feliratot egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktassák s erről az egyesület közgyűlését értesítsék. — Más tárgya nem volt a választmány ülésének.

* **Alapítványi helyek betöltése.** A nagyváradi l. szert káptalan értesítette a várost, hogy a kezelése alatt álló *Kreuzlerné*-féle két alapítványi helyet két alapítványos elhalálása folytán, *Benei* Péter 75 éves gör. kath. és *Harniss* Gyula 72 éves ágostai vallású agastyánoknak adományozta.

* **Mihucz Péter temetése.** Nagy gyász-pompával, óriási közönség részvétele mellett helyezték tegnap délután örök nyugalomra néhai *Mihucz* Péter g. kath. esperes-plebános hült tetemeit. A gyászház udvarát és az épület előtt az utcát teljesen ellepte a megjelent közönség, kik között ott voltak: *Vinkler* József v. püspök, nagyprépost, *Zajnay* János, *Fetser* Antal kanonokok, *Mangra* Vazul gör. kel. püspöki helynök, dr. *Bozóky* Alajos, kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató, dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Papp* János megyei főjegyző, *Géczy* Lajos, *Hegyesi* Márton, *Mága* János g. kath. esperes, *Pacala* Tamás gör. keleti esperes, *Diamandi* Miklós belényesi gör. kel. internátus igazgató, *Papp* György püsp. helynöki titkár, dr. *Vucskics* Gyula plebános, *Nyáry* Ignác püspöki könyvtárnok, *Vulcán* József, *Kis Döme*, *Papp* Coriolán, *Nesztor* József, *Rátkay* József, id. *Maróczy* János; továbbá a r. kath. szeminárium növendékei *Halász* Gyula lelkiigazgató és *Szabó* Ferenc tanulmányi felügyelővel, a gör. kath. finevelde összes növendékei stb. A háznál a beszentelést, valamint az egész gyászszertartást, dr. *Laurán* Ágoston gör. kath. püspöki helynök tartotta nagy segédlettel. A gyászháztól az olasz g. k. szeminárium templomba vonult s az itt tartott gyászszertartások után hosszú kocsisortól kísérve mentek ki a temetőbe. A temetés alatt a g. kath. fitanító képezde énekkara adott elő meghatározó gyászénekeket. Egészen besötétedett, mikor a derék egyházi férfi hült tetemeit elhelyezték az anyaföldbe. — A diszes temetést *Weiszlovits* Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Felszámoló intézetek.** A *Werbczy* nyomda részvénytársaság (azelőtt Országgyűlési Értesítő) rendkívüli közgyűlést hirdet, melynek tárgya a társaság felszámolása. A *Kosmos* műintézet közétett 2899/1900. évi mérlege 1.984.629 korona veszteséget tüntet fel. A társaság részvénytőkéje 2.600.000 korona, különböző tartalékalapjai 738.692 koronát tesznek.

* **Árverés egyházközség ellen.** A temesvári kir. járásbiróság közhírré teszi, hogy *Rotariu* Pál temesvári végrehajtó javára a *sustrai gör. kel. román egyházközség* 4788 koronára becsült urbéri telkeire, 183 korona 30 fillér tőke, eddig már megállapított járulékaik és 20 korona költség erejéig árverést rendelt el.

* **Lefordított faklya.** Valamikor régen, mikor a *Tisza* Kálmán dicsősége úgy megfektette az országot, mint mostanában a köd tv. hat. joggal felruházott városunkat, ó akkor, ha tüntetni kellett a nagy férfi mellett, még azt is elvitték erővel, aki nem akarta; míg ma, azt sem engedik menni, aki akarna. ¶

E hó 16-án volt Tiszának üdvözlése, ha ugyan még emlékeznek rá olvasóink. Akadt egy romlatlan kedélyű ifju munkatársunk, ki ez alkalommal azon helyzetbe jutott volna, hogy a lapot képviselhette volna fent Pesten s gondolva nagyot s kerítve egy koronát, potya jegyért folyamodott, tekintettel a nagy »nemzeti« üdvözlésre.

A válasz 19-én érkezett meg, melyben finom papiroson, durván visszautasítják ifju irodalmi rügyecskénk kérését.

Búsán fogta kezébe a finom papiroost és így tört ki:

— Tizenkilencedikén azt írják, hogy nem adnak 16-ra potya jegyet. Ennyi erővel azt is irhatták volna, hogy adnak, legalább nem esett volna hiába a bélyegem . . .

Faklyához hasonlították Tiszát mikor még vigan hirdette a nemzetnek a lemondás politikáját, most úgy látszik az uralkodó szellem lefelé fordítja, mi — elmúlást jelent.

* **Félév vége a jogakadémián.** A helybeli kir. jogakadémián az első félévi előadásokat tegnap fejezték be s a mai napon kezdetüket veszik az index-aláírások. A negyedéves joghallgatók közül azok, a kik katonák voltak, vagy be vannak sorozva, a végbizonyítványt, jogász nyelven abszolutoriumot most kikapták, míg azok, kik katonai szolgálatra alkalmatlanok, még egy félévig hallgatók lesznek. — A jelen alkalommal végzett joghallgatók nevei a következők: *Altnöder* Béla, *Barta* Dezső, *Ficzek* Emil, ifj. *Frankó* Endre, *Krüger* Aladár, *Kiss* Sándor, *Hollmayer* Béla, *Lakos* Ferenc, *Lojko* János, *Medvigy* Gábor, *Medvigy* István, *Mészáros* Aladár, *Olasz* Béla, *Obedeán* Pál, ifj. *Szokoló* Tamás, *Szommer* Nándor, *Tóth* Béla.

* **Ötvenhárom fokos láz.** A modern orvosi tudomány azt tanítja, hogy akinek a hőmérséklete 43 fokig emelkedik, annak az embernek az élete már csak néhány óráig tarthat. El lehet tehát képzelni, hogy meunyre meg voltak lepetve az orvosok, mikor a párisi katonai kórházban a minap egy katona 44.4 fokos lázzal jelentkezett fölvetelre. Először persze azt hitték, hogy a hőmérő rossz, de hiába mérték meg tíz eszközzel is: a lázmérő mindig 44.4 fokot mutatott. Természetesen papot akartak hívtatni a szegény katonához. De a vitéz kijelentette, hogy rosszul van ugyan, de egyáltalán nem érzi a halála közeledtét s egyelőre nem kíván gyónni. Az orvosok lefektették, lázellenes szereket adtak be neki s szentül meg voltak róla győződve, hogy a beteg másnap reggelre meghal. Nagy meglepetésükre azonban azt látták, hogy a beteg él, sőt eszméleténél van; megmérték a hőmérsékletet: ötvenhárom fok volt. Sőt mi több: negyed napra leszállt a beteg hőmérséklete 38 fokra s a katona gyógyultan hagyta el a kórházat. Az orvosok dolga már annak a kérdésnek a megfejtése, hogy miért nem halt bele az 53 fokos pokoli lázba. Nem lehetetlen, hogy a katona annak a golyónak köszönheti felgyógyulását, amelyet egy pár év óta a fejében hord. Nagyon valószínű, hogy a francia hadseregnek ez az igazán ritka vitéze sokáig fog élni, ha sem az agyába furdott ólomgolyó, sem az 53 fokos láz nem birta megölni.

* **Az oberammergauiak jövedelme.** Oberammergauban a minap zárták le az üzleti évet. Az összes bevételek, amelyek 173.785 fizető látogató belépődíjából folytak be, 1.035.000 márkát tesznek ki. A kiadások ezzel szemben szintén elég tekintélyesek. Az építkezések 320.650 márkát emésztettek meg, garderoberköltség 22.200 márka volt. Hangszerekre, kóttákra 2700 márkát, irodai berendezésekre, nyomtatványokra, tisztviselői fizetésekre 13.100

márkát, közbiztonsági és egészségügyi berendezésekre 16.800 márkát, felügyeletre, szolgálomelyeztetésre 39.080-at, pénztári személyzet fizetésére 12.600 márkát költöttek. Világítás 7500 márkába, hatósági illetékek 1950 márkába kerültek, kölcsönvett tőkék kamatai 9500 márkát, egyéb apró kiadások 26.500 márkát tettek ki. A közreműködők tiszteletdíja 306.660 márka volt, egyéb jutalékok fejében pedig még 30.840 márkát fizettek ki. A fennmaradó, közel 225.000 márkányi fölösleget közszélokra, jótékony intézetekre fordítják. A játékdíjakon összesen 758 személy osztozott; ezek tizenegy fizetési osztályra oszlanak. A legmagasabb, 1500 márkás fizetési osztályba, *Krisztus* személyesítője, a játék főrendezője, a két zenekari igazgató, *Kaifás* alakítója, a kórus igazgatója és az első tenorista tartozik. A II. osztályba (1300 márka) valók a jobb énekesek, énekesnők és zenészek, a főszereplők, mint *Judás*, *János*, *Pilátus* stb. A legkisebb fizetés 50 márka, amelyet a közreműködő gyermekek kaptak. Azok az oberammergauiak lakosok, akik a játékban bármelyikből részt nem vehettek, most 50—100 márka ajándékot kaptak. Még a katonaságnál szolgáló fiukról sem feledkeztek meg s azoknak is küldöttek egy kis támogatást.

* **Cronje ingóságai.** Londonban a minap árverezték el a *Cronje* tábornoknál talált ingóságokat. Az órájáért, noha csak nikolumból van, 125 koronát adtak, a »nyergéért, kantárijáért, kengyeléért és sarkantyúért pedig 200 koronát, noha ezek is alig érték meg a vételár tizedrészét.

* **Ingyen levelezés Kinába.** A hivatalos lap közli ma a kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó évi 89.018. számú rendeletét a kelet-ázsiai hajórajhoz tartozó egyének magánlevelezésének portómentessége tárgyában. A rendelet így szól:

A »Kaiserin und Königin Maria Theresia«, »Kaiserin Elisabeth«, »Aspern« és »Zenta« hadihajókból álló kelet-indiai hajórajhoz tartozó egyénekhez intézett s azoktól eredő nem ajánlott levelekre és levelezőlapokra portómentességet engedélyezek. Az egyes levél sulya a 70 grammot meg nem haladhatja. A magyar korona országaiából eredő ily leveleken és levelezőlapokon a czimzett nevét, szolgálati rangját, vagy szolgálati alkalmazását, valamint a hadihajó nevét, melyhez a czimzett tartozik, pontosan ki kell tenni, azonfelül a czimzoldalra »Tábori posta« szót kell szembeötölően feljegyezni.

IRODALOM.

Czuczor Gergely emlékezete. A nemzeti ébredés korszakának egyik koszos alakja, *Czuczor* Gergely 1800. december 17-én született most volt tehát születésének századik évfordulója. A benczés rendnek ez a büszkesége ragyogó elméjével, vallásos érzületével lángoló hazaszeretetet egyesített. 1848. december 21-én jelent meg a »Riadó« című híres csatadala s képzelhető, hogy mily mohón olvasták a tüzes költeményt:

Sikolt a harczi sip, riadj magyar riadj
Csatára hiv hazád kifest aczéli ragadj!
Él még a magyarok Istene,
Jaj annak, ki föltámad ellene.
Az Isten segít, ki bir velünk?
Szabad népek valánk, azok leszünk!

Ezért aztán meg is lakott. Elvesztette szabadságát. *Windischgrätz* herczeg kegyelemből nem halálra, hanem csak váragságra ítélte. *Barsi* József feljegyzése szerint 1849-ben, januárius hónapban jutott mint fogoly a budai várba, honnan azután május hó 21-én szabadult ki a vár bevételekor s mámoros diadallal övezték a győztes magyarok. A mit *Haynau* nem adott meg, megadta a véletlen. Érdekes a megemlékezésre, hogy a mikor *Haynau*nál könyörögtek érte, tigris módon dühöngve kiáltott föl: »Ja! das ist der gewisse Riat Riat, der muss exemplarisch gestraft werden.« A vilagosi katasztrófa után önként jelentkezett s egyuttal megengedte, hogy dolgozhassék. Később *Haynau* vásra verette s a gyászos emlékü

Neugebäudeba (Ujéplet) hurczoltatta, majd 1850-ben április hó 7-én bilincsekkel terhelve Kufsteinbe.

1851. május 25-én végre megszabadult és Pestre jött. Itt sem maradhatott azonban békében, mert titkos ellenségei addig fondorkodtak ellene, míg nem a rend főpátja kénytelen volt őt Pestről visszahívni. Üldözésének tulajdonképeni oka a magyarsága gyűlölt ügye volt. Czuczor 1866-ban a kolera járványnak lett áldozatává. Hamvai a kerepesi-temetőben pihennek. Szülőföldje 1875-ben, június hó 6-án emléktáblával jelölte meg szülőházát. Az ősi dicsőség, melyet megénekel, ma lenge szárnyakon járja át a nemzeti érzés hurjait s midőn a hazafias felbuzdulás emelkedőben van, kegyelettel és hálával adózik a nemzet azon férfiaknak, a kinek alakja ugyan nem árasztja el ünnepi fényvel a mai sivár kort, midőn vajmi ritkán észlelhető a fogékonyság magassabb szárnyalású nemzeti törekvések iránt, de a kinek emléke örökké fog élni az irodalomtörténetben és szerzetének szívében, a mely büszkén vallotta magáénak. Az ifjuság hithűséget, hazafiságot és fajszeretetet tanulhat tőle. Legyen áldott emléke. (M. A.)

Igazságszolgáltatás.

Hegyi Antal fölmentése. Szegedről jelentik, hogy az ottani ítélő tábla vádtanácsa megszüntette Hegyi Antal csongrádi plebános ellen a misealapítványok ügyében az eljárást, kimondva, hogy Hegyi nem saját céljaira, hanem a templom gondozására fordította a hat-ezer forintot.

Egy butorgyár nagysága és bukása. Tizenhét esztendeje lesz immár, hogy a Károly-körut egyik házában óriási cégéztáblák jelentek meg ezzel a felirattal:

Első és legnagyobb es. és kir. osztrák-magyar szabadalmazott farugany-madracz és eredeti amerikai szabadalmazott vendég-ágy-gyár.

A gyár csakugyan egyedüli volt a maga nemében, állván összesen egy egyetlen szobából, amelyben Ormos Dávid működött igazgatóként. Azonfelül pedig főhadiszállása volt egy csomó ügyöknek, abból a fajtából, mely egyformán jól ismeri a büntető törvénykönyvet mint az amerikai hajózási vállalatok menetrendjét. Ezek az ügyök: *Lebovics Márk*, *Sclinger Sámuel*, *Weisz Sámuel* és *Eckert Sándor* nyakukba vették az egész monarchiát és megsíratva azt minden halandó, kit balsorsa elébük vetett.

A kiszemeltekkel butorokat rendeltettek részletfizetésre. Különösen Boszniát és Galiciát boldogították szívesen, mert a műveletlen lakosságnál gyorsabban ment az operáció. A megrendelésnél olyan megrendelő lapot tettek a vevők elé, melynek egyik fele szabályszerű váltó volt. Az együgyű emberek aláírták a váltót a megrendelő iv helyett és varták a butorokat. Kaptak is értéktelen lim-lomot, de azonkívül ügyvédi felhívást is, amelyben az egész váltó megfizetését követelték.

A szegény vevő, aki azt hitte, hogy részletfizetésre vásárolt, futhatott aztán fűhöz-fához, hiába volt minden, mert a »gyár« perelte a váltót. Tuczatszámra folytak már a perek, mikor figyelmes lett a dologra a boszniai kormány és közbelépésének az volt a következménye, hogy a királyi ügyészség rátette kezét az újmódi üzletágra. Bűnvádi eljárás indult meg Ormos Dávid és valamennyi ügyöke ellen, akik erre, ahányan voltak, annyifele szök-döttek.

A bűnpört még ennél a körülménynél is nagyobb mértékben lassította meg az, hogy a panaszosok nagy részét Galiciában és Boszniában kellett kihallgatni. Ez évekig tartott. Azután a különböző bírósági fórumokon járt ide-oda az ügy, melynek keletkezése után teljes tizenöt év telt el, míg a büntető bíróság felelősségre vonhatta az itthon maradt Lebovics Márkot, Sclinger Sámuel, valamint az időközben Amerikából visszatért és önként jelentkező Ormos Dávidot. A többi vádlott Amerikába szökött.

A törvényszék két ízben mindenkor napokig tárgyalta az ügyet és végül a bizonyítékok elégtelensége miatt fölmentette a vádlottakat.

Az ügyészség felebbezése folytán az ügyet ma tárgyalta az ítélőtábla II. büntető tanácsa és Tolnay bíró előadása alapján az iratokat pótlás végett visszaküldte a törvényszékhez.

TANUGY.

Nevelő-oktatás. A *Stampfel* Károly kiadásában és *Schultz* Imre képezdei tanár szerkesztése alatt megjelent új tanügyi havi folyóiratnak vettük a 3-ik számát. *Hetyei* Sámuel pécsi püspök tanügyi tevékenységét méltatja a vezércikk, amelyet egy terjedelmesebb cikk követ a nagy pedagógus *Comenius* élete, művei és elveiről; majd a nemzetgazdasági és vallásérkölcsei emlékmondatokról értekezik a szerkesztő, földrajzi mintaleckét ad a Dunántúlról és folytatja az előbbi füzetekben megkezdett leírását tanügyi körutjának, melyből az ebédek leírása bátran kimaradhat. A folyóirat előfizetési ára egész évre 4 korona, megrendelhető Pozsonyban Stampfel Károlynál.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Mozgó fényképek.

Péntek: Sulamith.

Szombat: Sulamith.

d. u. Csokon szerzett vőlegény.

Vasárnap: este. Igmándi kispap.

Ámon Margit Nagyváradon.

Művészi élvezetre van kilátása Nagyvárad színházlátogató közönségének. *Ámon* Margitot, a budapesti Népszínház bájos primadonnáját, ki a főváros közönségének oly hamar lett kedvenczvé s egymásután aratja legszebb sikereit — több estére terjedő vendégszereplésre sikerült megnyernie Somogyi igazgatónak, ki ezzel is jelét adja, hogy mindenben igyekszik a közönség kedvét keresni. A kiváló fiatal művésznő január elején kezdi meg vendégszereplését s a Boccacióban, Kis szökevényben, Görög rabszolgában és Kis alamusziban fog fellépni, amely darabokban legjobb szerepei vannak és amelyekben a fővárosi közönséget is valószággal elragadta. Azt hisszük, a közönség nagy örömmel fogadja a vendégszereplés hírére és nem csalódnunk ama hitünkben, hogy esetről-esetre zsufolt ház fog gyönyörödni *Ámon* Margit művészetében.

A Sulamith felújítása. Szokatlan érdeklődés tekint a *Sulamith* holnapi reprize elé, amelyre máris több előjegyzés történt a színház pénztáránál. A daraból még mindig folynak a próbák színpadon és zongora-teremben egyaránt, nagy kedvvel és ambícióval. *Nyáray* Antal rövid betegsége után *Sulamith*ban lép újból a közönség elé, a kérő szerepét játszva, mely a kedvelt komikusnak egyik briliáns alakítása. A híres Kol-Nidre dalt *Füredy* József fogja énekelni, a czimszerepet *Székely* Anna, Abszolont pedig *Pintér* Imre játssza.

A Mozgó fényképek. Ma, csütörtökön Blumenthal és Kadelburg kitérő bohózata, a *Mozgó fényképek* kerül előadásra a következő szereposztással: Kapor — Szarvasi, felesége — Erdélyiné, Apósa — Bognár, anyósa — Benkő, Kazár Vilma — Szobner, Kaján — Péterdy, Menszky — Balla, Ladányi — Bérczi. A darabot Péterdy Sándor rendezi.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: Lázár Gyula.

18.

Iván lehajolt érte s tenyerével kisimította . . . Mintha kigyó csipte volna meg, fel-sziesszent, becsukta kezét, hogy ne lássa a félelmetes tárgyat . . . Nem szeretette látni a vérző szívet . . . vádlóját szemlélte benne . . .

Hogy került a szív zsebembe . . . Ah, meg van . . . Magda mondta, mikor a multkor nálam volt, hogy tegyem közönyös emlékeim közé, a hová csak a véletlen vezet tekintetemet, s én hirtelen kabátomba csuszattam azon szándékkal, hogy majd onnan teszem át állandó helyére, s ime megfeledeztem róla, s most ismét szemem elé került . . .

Hova tegyem hát . . . ? Annuska az írta, hogy szívem fölött hordozzam, ott legyen állandóan . . . Furcsa kívánság, miért éppen szívem fölött? Nem lehet — miként Magda mondá — közönyös emlékeim közé helyezni . . . ? Annuska, Annuska, — szölt Iván mereven maga elé bámulva — mit gondoltál, mikor ez emléket hozzám menesztetted . . . ? Nemde, hogy megteszem kívánságodat, s nem válok meg e szívtől . . . Azt gondoltad, mily hű őrt állítok Ivánom mellé, rá-rátekint a sebzett szívre, mely nővérét juttatja eszébe, ki mindig arra kérte, hogy félje a világot, — szilárd legyen a jóban, mert mindenfelé ki van vetve a háló . . . Szép gondolat, nagyon szép, de nem nekem való . . . Vidd el szellő, ragadd el . . .

A föliratot nézegette . . . Örökké boldog, ki e szívet szereti . . .

Igaz volna ez Annuska nővér? Szegény kis leány, mily kedvesen figyelmeztet . . . Ő boldogságot talál életmódjában, én nem; Ő örömmel tud imádkozni, én borzadok tőle . . . Igen, Annuska nagyon szépen imádkozik. Mily angyalarczczal térdelt anyánk márványemléke előtt . . . Mintha most is látnám . . . S én nem tudtam utánozni . . . Ajkam mozgott, szívem örülten futkosott szerete-szét a zajos helyeken . . . Magdát is fölkereste, s úgy repesett örömben, hogy a szép leány képével foglalozhatott . . . Oh Magda, Magda . . . nálad nélkül semmit sem ér életem . . .

Dabroncz Magda még mindig Gy . . . ben tartózkodik, úgy mondta mások előtt, hogy kitűnően érzi magát, az élénk város minden igényét kielégítette, aztán meg nem mert Iván mellől távozni, félt, hogy jól előkészített terve megdőlni, s akkor a magas polcra le kell szállnia, nem hajlong előtte a világ, tán rá sem néznek, mint valaha . . . oh inkább a halált mint e megaláztatást . . .

Ivánál majd mindennap találkozott, tettett neki a fiatal ember vig kedélye, és elragadó modorával sietett azt több alkalommal a végső határig fokozni. Iván láng tengerben érezte magát, ha Magdával beszélt. Szerelme a szenvedélyességbe csapott át, mely csak akkor szokott csillapulni, mikor szívünkön pihen mint hitvestárs az, kiért rajongtunk, s kinek birhatásáért készek lettünk volna mindenünket feláldozni.

A szív sokszor követeli elhagyását azon utnak, melyre egykor saját jószántából lépett, s melyen az egész életet akarta átszenvedni, s mindez csak azért történik, mert időközben más ösvényen tett kísérletet, ha lelépne, elvénzenék . . .

Magda, éppen úgy mint Iván, szeretete a természetet még is; őt sem bántotta a komoly hangulat, sőt talán inkább kedvelte az ilyen időt, mint a verőfényes nyári napokat. A hűvös szellő mellett, a levelek összeolvadó zaja között oly mélyen tudott gondolkodni . . .

Nyugodtan szölte terveit távol csacska leánytársaitól, künn az aludni készülő természetben. Nem zavarta senki, egyedül járt kelt, s félelem nélkül tapsolhatott a dolgok tervszerinti fejleményeinek . . .

Néha alkonyatig elbolyongott a várost környező erdők félig lombos fái alatt, szakadatlanul a közelgő győzelmen jártatva elméjét . . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A pápa ajándéka Krügernek.

Róma, decz. 19. (Saját tud. táv.) A pápa Krüger elnöknek a Szent Péter-templom átriumát brázoló gyönyörű mozaik képet ajándékozott, s megígérte neki hogy a nagyhatalmáknál érdekében közben fog járni. Krüger még eddig nem válaszolt.

Elhunyt képviselő.

Budapest, decz. 19. Perczel Béni országgyűlési képviselő, Perczel Dezső képviselőházi elnök öccse, ma délután a fővárosban szívszélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt képviselő 44 éves volt.

Kitüntetett káptalan.

Vác, decz. 19. (Saját tud. táv.) Egy Rómából érkezett sürgöny szerint a pápa a váci káptalan tagjait nagy kitüntetésben fogja részesíteni, megengedvén nekik, hogy *cappa majort* és hermelin palástot viseljenek.

A Kinához intézendő jegyzék módosítása.

London, decz. 19. A Daily Mail-nak jelentik Pekingből 17-iki kelettel: Hír szerint nagyjából valamennyi hatalmasság elfogadta az angolok javaslatát a Kinához intézendő jegyzék bevezető szavainak módosítására vonatkozólag. Oroszország és Japán is hozzájárult, ellenben az Egyesült-Államok még nem precízizálták álláspontjukat, de azért Amerika hozzájárulását is várják. Az angol javaslat úgy szól, hogy az irrevocable szót töröljék és a helyett jelentsék ki, hogy a szövetségesek addig nem üritik ki Pekinget és Pecsili tartományt, míg a kínai kormány nem teljesíti a hatalmasságok követeléseit. A német követ melegen pártolta az angol javaslatot. Az ekként módosított jegyzék aláírása most már legközelebb várható, az aláírt jegyzéket pedig három-négy nap alatt átnyújtják a kínai meghatalmazottnak. (M. T. I.)

Muravjev öngyilkosságának oka.

Kopenhága, decz. 19. (Saj. tud. táv.) Brandes egyik lapban cikket írt Muravjevéről, foglalkozván a nagy államférfi öngyilkosságának okával. Mint írja, a bűr háboru kitörésekor egyik diplomata elbeszélése szerint a császár Muravjev ajánlatára elhatározta, hogy Oroszország biztos pozíciót foglal a Vörös-tenger mellett. A rajongó angol-barát császárné midőn ezt meghallotta, elájult s a császár ennek következtében felhagyott tervével, mi Muravjevnek annyira rosszul esett, hogy öngyilkos lett.

A lőcsei polgármester halála.

Bécs, december 19. Szőnyi Kálmán ügyvéd, Lőcse polgármestere ma itt meghalt. (M. T. I.)

Leégett gyár.

Schlan, decz 19. Tegnap este teljesen leégett a Honoré de Liser cég szövőgyára. A kárt egy millió koronára becsülik. A gyár két millió koronánál nagyobb összegre volt biztosítva. 320 munkás kenyérét veszítette. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen. (M. I. T.)

Roberts hazaérkezése.

London, decz. 19. A Pál-templomban Roberts hazaérkezése alkalmából tervezett hálaadó istentisztelet elmarad.

London, decz. 19. Hír szerint azt a hálaadó istentiszteletet, a melyet Roberts lord visszatérése alkalmából a Pál-templomban tartani fognak, tisztán személyes aktusnak fogják tekinteni. Az irányadó körök úgy vélekednek, hogy a legutóbbi jelentékeny vereségeket tekintve, általános hálaadó istentisztelet ép oly kevésbé volna helyén, mint annak idején az a gyászistentisztelet, a melyet a pekingi követség állítólag meggyilkolt tagjaiért akartak rendezni.

A királynő elrendelte egy hadparancs közzétételét, a melyben a yeomanry-önkénteseknek és a gyarmati csapatoknak délafrikai szolgálataikért köszönetet mond és annak a reménynek ad kifejezést, hogy az a legénység, a mely még a harcztéren van, tovább is támogatni fogja működésében a rendes hadsereget. (M. I. T.)

A spanyol haderő szaporítása.

Madrid, december 19. A kamara tegnapi ülésén 117 szavazattal 106 ellenében elfogadott egy indítványt, a mely a tengeri haderő szaporításáról szóló törvényjavaslat ellen irányul. (Élénk mozgás, a baloldalon és a centrumon tetszés.)

Silvela, az illető bizottság elnöke visszavonja jelentését.

Azcarate (republikánus) az ausztriai hercegnő házasságára vonatkozó üzenethez indítványt nyújt be, a mely szerint ez a házasságkötés csak az esetben egyeztethető össze a közlemény kívánásaival, ha a hercegnő lemond a trónra való jogairól.

Silvela Sagastának, a ki a hercegnő házasságát kritizálja, azt válaszolja, hogy mint volt miniszterelnök felelősséget vállal az ausztriai hercegnő házasságkötéséért és meg van róla győződve, hogy Spanyolország helyeselni fogja ezt a házasságot. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 67.

Idénybérlet 65 sz:

Nagyváradon, csütörtökön, 1900. decz. 20-án

Mozgó fényképek.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K :

Kapor Kálmán	— — —	Szarvasi Sándor
Mariska, felesége	— — —	E. Kovács Mariska
Göncs Bálint, az apósa	— — —	Bognár János
Róza, felesége	— — —	Benkő Jolán
Kazár Vilma	— — —	Szohner Olga
Kaján Tóbiás	— — —	Peterdy Sándor
Menszki Borisz	— — —	Balla Kálmán
Ladányi	— — —	Bérczi Gyula
Gombos könyvvezető	— — —	Madas Pista
Julis, szobaleány	— — —	Batizfalvi

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látósevek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, decz. 20-án:

S U L A M I T H.

Keleti dalmű.

SZERKESZTOI POSTA.

Sz. B. Hogyan is kérdezhet-ilyet?! A szenzáció keresést is korlátozza a — jó izlés. Különb az egész csak olyan lipótvárosi pletyka, milyen ellen a Pesti Hirlap elégszer Jeremiádoz. A másik dolog szintén szörnyen badar. Festetich Tassiló egy perczig sem élt együtt névleges nejével, hanem a templomból kijövet azonnal külön válna éltek. A dogma, nem politikai legszentebb meggyőződés — azt nem szokás szegre akasztani. VIII Henrik idejében egy való kereset miatt, melyet elutasított a pápa, bár az *egyház védője* címmel ékesített király kérte, — egy ország szakadt el a hittől — de a dogma épen maradt.

Igy zsugorodik össze ez a pletyka, mely beszélve sem való nyilvánosság elé, nem hogy írva.

KOZGAZDASAG.

A hegyi választmány ülése.

Nagyvárad város hegyközségének választmánya tegnap délután ülést tartott. Dr. Sipos Arpád elnöklete alatt jelen voltak: dr. Molnár Imre, Bordó Ferencz, Csobánczy Lajos, Molnár Lajos vál. tagok és Márkus János hegybíró.

A felolvasott hegybírói jelentés szerint a hegyen a közbiztonsági állapot, eltekintve a pár esetben előfordult zöldojtványtolvajlástól, jó volt; az egészségügyi állapot a hegyen kielégítő volt, néhány vörheny eset volt, szelid lefolyással. A hegyen született 14 gyermek, meghalt 3 egyén. A szüret eredménye, a tavaszi fagy és 2-szeri jégverés folytán nem volt kielégítő. Beszürtek 3780 hektoliter mustot. — A jelentést tudomásul vették.

Tárgyalás alá vették Szántó Lajos szőlőtulajdonosnak írásban beadott indítványát, a melyben a szőlőmunkások felvételének, alkalmazásának mai állapotát helyteleníti; a mostani emberpiac beszűntetése mellett a szőlőtelepen barakkokban kötelesek a napszamosok lenni, s hetekint a munkást igénylő szőlőgazdák között a hegybíró kisorsolja s a meghatározott napszámnál többet nem szabad adni. Allandóan nyilvántartandók s blankettával látható el a gazda által minden egyes napszamos.

A jelen volt választmányi tagok azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy az indítvány egy ideális fiatal gazda kivihetetlen eszméje, amelynek egyes részeit a törvény sem támogatja. Levették a napirendről.

Felmerült az eszme, hogy a mostani hegyi-adó-rendszer nem felel meg az igazságnak. Próbát tesznek a holdak arányában való megadóztatással.

Ezzel az ülés véget ért.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 19.
Buza októberre	— — — — — 7.61
Buza áprilisra	— — — — — 7.87
Tengeri	— — — — — 4.81
Rozs ápr.	— — — — — 7.17
Zab ápr.	— — — — — 5.61
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 19.
Osztrák hitel	— — — — — 671.75
Magyar hitel	— — — — — 680 —
Allamvasut	— — — — — 665.50

Rimamurányi	— — — — —	486 50
Magyar jelzálog	— — — — —	428 50
Salgótarjáni	— — — — —	— — —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	97 75
Magyar koronajárdék	— — — — —	92 45
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ¹⁰⁰ / ₁₀₀	— — — — —	99 50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹⁰⁰ / ₁₀₀	— — — — —	99 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — —	98 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	91 50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	98 75
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — —	92 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	166 50
Tiszaszabályozás szegeci sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139 50
Oszták járadék papírban	— — — — —	97 75
Oszták járadék ezüstben	— — — — —	97 75
Oszták járadék aranyban	— — — — —	98 —
Oszták korona járadék	— — — — —	98 50
Oszták államsorsjegyek	— — — — —	185 —
Oszták magyar bank részvény	— — — — —	16 90
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	677 —
Oszták hitelintézet részvény	— — — — —	666 —
Párisi vista	— — — — —	95 72
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	19 16
Németbirodalmi márka	— — — — —	117 60
London vista	— — — — —	240 20
20 márkás arany	— — — — —	28 52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR*.

Három dolgot

vegyünk gyermekeinknek

karácsonyra

Könyvet

Könyvet

Könyvet

melyet minden igénynek megfelelőleg legnagyobb választékban és legolcsóbb áron beszerezhetni

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Fő-utca.

Uj üzlet nyitás!

A nagyérd. közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy helyben, **Kossuth Lajos-utcában** (Grósz ház) egy, a mai kor igényeinek megfelelő

divat- és diszmű-áru

üzletet nyitottam.

Raktáron tartok dus választékban: férfi kalapokat, téli alsó ruhát, utazó bőröndöket, pipere cikkek és szappanokat, legujabb divatu nyakkendőket, kosarakat, játékszereket stb.

A közelgő karácsonyi időnyre a legolcsóbb bevásárlási forrás, hol a t. közönség minden igényének megfelelő cikkek állandó dus választékban található.

Becsés pártfogást kér,

teljes tisztelettel

Hant Jenő.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miáltal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak divat, rövidáru, szőnyeg és egyéb áruink olcsó beszerzésére, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: vászon és siffon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykészletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, vagyunk teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1.

A közeledő karácsonyi ünnepekre

ajánlom

kiváló finomságu ó faj-boraimat,

melyek kitünő fekvésű Ménési és Gyoroki szőlőimben termesztettek. Tekintettel arra, hogy mint termelő 50 liternél kevesebbet el nem adhatok, literes üvegekre fejtett boraimat oly módon ajánlom, hogy kiki minden fajból tetszése szerinti mennyiséget, de összesen legalább 50 liternyit állíthasson össze collectióba.

Az üvegeket azok minősége szerint 6—12 kr. árban vissza veszem s a jegyzett árakban a fogyasztási adót is vevő helyett kiegyenlítem:

A borok következők:

Sanvignon blanc (fehér dessert bor) 1 l. üvegben 1 frt 10 kr.

Szilvani (fehér peccsenye bor) 1 l. üvegben 1 frt — kr.

Carbenet-Marlot (vörös dessert bor) 1 l. üvegben 1 frt 10 kr.

Kaduska szemelt (vörös peccsenye bor) 1 l. üvegben — frt 90 kr.

Ménési vörös (vörös finom asztali) 1 l. üvegben — frt 75 kr.

A borok lakásomról 19—20-tól kiadatnak, esetleg házhoz is szállíttatnak.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor, 878. szám.

Karácsonyi és ujévi ajándék tárgyakul

ajánlom a raktárom levő mindenféle

zseb óráimat,

arany és ezüst ékszereimet, ezüst evő készleteimet.

Egyben értesitem a n. é. közönséget, hogy Kossuth-utcai helyiségemből január hó 1-én átköltözöm

Szent László-tér, „Fekete Sas“ épületébe

volt Huzella M. féle helyiségbe.

Ez alkalommal óra, ékszer és látszer raktáromat jelentékenyen megnagyobbitom s mint új cikket, a china ezüst árut bevezetem. — Szemüvegeimnél nagy súlyt helyezek arra, hogy az üvegek csakis kristály csiszolásuak legyenek.

Mind eddig, ugy ezután is jó munka, szolid és olcsó kiszolgálással a n. é. közönség bizalmát kiérdemelni fő törekvésem leendő,

kiváló tisztelettel

SZILÁGYI GÉZA,

mű-órák.